

İlim maldan daha hayırlıdır

Hız. Ali, talebesi Kumeyle şöyle demiştir:

يَا كُمْيْلُ! الْعِلْمُ خَيْرٌ مِنَ الْمَالِ،

‘Ey Kumeyl! İlim maldan daha hayırlıdır.

الْعِلْمُ يَحْرُسُكَ وَأَنْتَ تَحْرُسُ الْمَالَ،

ilim seni, sen ise malı korursun.

وَالْمَالُ تَنْقُصُهُ النَّفَقَةُ، وَالْعِلْمُ يَزِيدُكَ عَلَى الْإِنْفَاقِ،

Harcamak malı azaltır, ilim ise artırır’

وَالْعِلْمُ حَاكِمٌ وَالْمَالُ مَحْكُومٌ عَلَيْهِ

İlim hâkim, mal ise mahkûmdur.

İhya-i Ulumuddin İmam Gazali

İlim maldan daha hayırlıdır.

Çünkü ilim seni korur, sen ise malı korumak zorunda kalırsın. Bir düşün: Zengin bir adam geceleri kapısını kilitleyerek uyur, kasasını saklar, hırsızdan korkar.

Ama ilim sahibi bir insan, nereye gitse ilmi onunla beraberdir; ne çalınır ne eksilir. Hatta onu tehlikeden korur; doğruyu gösterir, yanlışla düşmekten alıkoyar.

İlim hâkim, mal ise mahkûmdur.

Mal, sahibinin emrine verilmiş gibi görünür; fakat çoğu zaman sahibi onun peşinde koşar, onu korumak için ömür tüketir. Bu hâliyle mal, insanı kendine mahkûm eder.

Ama ilim, insanı özgürleştirir; ona doğruyu gösterir, onu hem dünyada hem ahirette izzetli kılar. **Çünkü hükmeden, yön veren, karar aldırın ilimdir; mal ise o kararların peşinden sürüklenen bir araçtır.**

Bir insanın elinde ne kadar mal olursa olsun, eğer onu nasıl kullanacağını bilmiyorsa, o mal

ona hükmeder; onu korkutur, bağlar, esir eder. Ama ilim sahibi olan, malı yönetir; nereye harcayacağını bilir, nerede duracağını tayin eder.

Harcamak malı azaltır, ilim ise artırır.

Çünkü mal, verildikçe eksilen bir sermayedir; elden çıktıkça azalır. Bir fakire verdiğinde, cebinden gider. Ne kadar verirsən, o kadarından ayrılırsın. Bu yüzden insan, mal verirken içten içe bir eksilme hisseder.

Ama ilim öyle değildir... Bir talebeye bir hakikat öğrettiğinde, senden hiçbir şey eksilmez. Aksine o bilgi, hem onun kalbinde yer eder hem de senin hanene sevap olarak yazılır. Sen anlatırsın, o öğrenir; o başkasına anlatır, senin kazancın katlanır.

Meselâ bir mum düşün: Bir mumdan yüzlerce mum yakılsa, ilk mumun ışığı eksilmez—bilakis etraf daha da aydınlanır. İşte ilim de böyledir. Paylaştıkça çoğalır, yayıldıkça bereketlenir.